

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรและการกำกับดูแลของบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุน

นางสาวสุดารัตน์ ตราหยก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6612-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RELATIONSHIP BETWEEN EARNINGS MANAGEMENT AND CORPORATE
GOVERNANCE OF SEASONED EQUITY OFFERING FIRMS

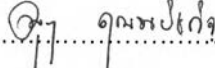
Miss Sudarat Trayok

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy in Accounting
Department of Accountancy
Faculty of Commerce and Accountancy
Chulalongkorn University
Academic Year 2004
ISBN 974-17-6612-2

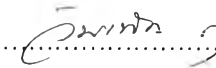
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรและการกำกับดูแลของบริษัทที่ออกหุ้น
เพิ่มทุน
โดย นางสาวสุภารัตน์ ตราหยก
สาขาวิชา การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. เอมอร ใจเก่งกิจ

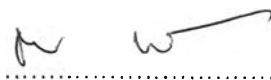
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนุชา คุณพนิชกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วันเพ็ญ กฤตผล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. เอมอร ใจเก่งกิจ)

.....กรรมการ
(คุณธวัชชัย เกียรติกวานกุล)

สุดารัตน์ ตราหยก: ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรและการกำกับดูแลของบริษัทที่ออกหุ้น
เพิ่มทุน. (THE RELATIONSHIP BETWEEN EARNINGS MANAGEMENT AND CORPORATE
GOVERNANCE OF SEASONED EQUITY OFFERING FIRMS). อ. ที่ปรึกษา: อ. ดร. เอมอร
ใจเก่งกิจ, 83 หน้า. ISBN 974-17-6612-2

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ของความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ออกหุ้นเพิ่มทุนซึ่งวัดจากการเปลี่ยนแปลงรายการ
พึงรับพึงจ่ายโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร กับโครงสร้างการกำกับดูแล ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของ
คณะกรรมการ องค์ประกอบของคณะกรรมการ คุณภาพการตรวจสอบและความเป็นอิสระของ
คณะกรรมการตรวจสอบ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบเชิงพหุ และใช้ข้อมูลภาคตัดขวางในปี
พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2546

ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการไม่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำไรของบริษัทที่
ออกหุ้นเพิ่มทุน นอกจากนี้ไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างการจัดการกำไรกับคุณภาพการ
ตรวจสอบและความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ แต่พบว่าขนาดของคณะกรรมการมี
ความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการกำไรของบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุน ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับผล
การศึกษาของ Ching et al. (2002) ที่พบว่าขนาดของคณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่จะส่งผลให้ระดับการ
จัดการกำไรสูงขึ้นในช่วงที่มีการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน

ภาควิชา.....การบัญชี.....
สาขาวิชา.....การบัญชี.....
ปีการศึกษา.....2547.....

ลายมือชื่อนิสิต.....สุดารัตน์ ตราหยก.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

458 24113 26 : MAJOR ACCOUNTING

KEY WORD: EARNINGS MANAGEMENT / SEASONED EQUITY OFFERING / CORPORATE GOVERNANCE

SUDARAT TRAYOK: THE RELATIONSHIP BETWEEN EARNINGS MANAGEMENT AND CORPORATE GOVERNANCE OF SEASONED EQUITY OFFERING FIRMS.

THESIS ADVISOR: AIM-ORN JAIKENGKIJ, Ph.D., 83 pp. ISBN 974-17-6612-2

This study is to analyze the relation between earnings management of seasoned equity offering firms, as proxied by discretionary accruals, and corporate governance measured by board size, board composition, board ownership, audit quality and audit committee independence. The study employs multiple regression analysis covering the sample of 130 listed companies in 2000 to 2003.

The result from multiple regression analysis indicates that board composition of seasoned equity offering firms has no influence on earnings management. Further, this study suggests that audit quality and audit committee independence have no significant on earnings management. In contrast, there is a positive relationship between board size and earnings management of seasoned equity offering firms. This result is consistent with Ching et al. (2002) who found that companies with larger board size have higher degrees of earnings management around seasoned equity offering.

Department.....Accounting..... Student's..... *S. Trayok*.....
 Field of study..... Accounting.....Advisor's signature..... *AIM-ORN*.....
 Academic year ..... 2004.....Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและการเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร. เอมอร ใจเก่งกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อีกทั้งท่านยังเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วันเพ็ญ กฤตผล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขที่มีประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณธวัชชัย เกียรติกวานกุล ที่ให้เกียรติในการเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนท่านได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อบุญช่วยและคุณแม่ฮวดแจ้ง ตราหนยก ที่เป็นผู้สนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ขอขอบคุณ อาจารย์ สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ และคุณฐิติมา แสนสุขสกุลชล สำหรับคำปรึกษาและความช่วยเหลือต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ และเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีตลอดการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 คำถามในการวิจัย.....	3
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกำไร.....	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล.....	7
2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการกำไรและการกำกับดูแลขององค์กร.....	18
2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับผลการดำเนินงานกับการกำกับดูแลองค์กร.....	22
2.5 งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการกำไรและการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน.....	24
2.6 คำนิยามที่เกี่ยวข้อง.....	27
2.7 คำถามในการวิจัย.....	28
2.8 สมมติฐานการวิจัย.....	28
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ประชากรและตัวอย่างในการวิจัย.....	34
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
3.5 การสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย	
4.1 ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่างหุ่นสามัญเพิ่มทุนที่ใช้ศึกษา.....	43
4.2 ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปรการกำกับดูแลกิจการที่ใช้ศึกษา.....	46
4.3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรและการกำกับดูแล.....	47
4.4 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยจากแบบจำลอง.....	51
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1 ผลการวิจัย.....	60
5.2 การศึกษาเพิ่มเติม.....	63
5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	63
5.4 ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	64
5.5 บทสรุป.....	65
รายการอ้างอิง.....	67
ภาคผนวก.....	70
ภาคผนวก ก.....	71
ภาคผนวก ข.....	74
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	83

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1 ก. จำนวนตัวอย่างการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุนที่ใช้ทดสอบแบ่งตาม ลักษณะการออกหุ้นเพิ่มทุนในระหว่างปี พ.ศ. 2542-2546.....	44
ตารางที่ 4.1 ข. จำนวนตัวอย่างหุ้นสามัญเพิ่มทุนที่ใช้ทดสอบแบ่งตามอุตสาหกรรม.....	45
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทางสถิติของตัวแปรการกำกับดูแลของบริษัทที่ออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน.....	46
ตารางที่ 4.3 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ.....	50
ตารางที่ 4.4 ก. ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน.....	52
ตารางที่ 4.4 ข. ผลการวิเคราะห์ความถดถอย.....	54
ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความถดถอย.....	69